

ŽVILGSNIS Į BIBLIOTEKOS PRAEITĮ IR DABARTĮ

Apie parodą

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Biblioteka švenčia veiklos 70-metį. Kuo toliau nuo mūsų tolsta pokario laikai, kai ji buvo įsteigta, tuo įdomesnė ir kartais keistesnė atrodo bibliotekos praeitis: šypsena kelia kai kurie pirmųjų darbuotojų prisiminimai, absurdiški atrodo tuometinės valdžios nurodymai, veiklos faktai, planai ir ataskaitos...

Ši paroda nėra visapusiškas bibliotekos veiklos aptarimas. Joje apžvelgiami svarbesni bibliotekos veiklos etapai: smulkiau prisimenami pirmieji metai (1950–1960), pakloję pamatus įstaigos plėtrai, trumpai pristatoma tolesnė bibliotekos raida (1961–1990), nauji iššūkiai ir darbai atkūrus Lietuvos nepriklausomybę (1990–2020). Paminimi aptariamųjų laikotarpių bibliotekos vadovai, struktūros pokyčiai, veiklos nuostatos, to meto aktualijos.

Rengiant parodą naudotasi dar sovietmečiu parašyta bibliotekos istorija (1950–1980), bibliotekos metraščiais ir kronikomis (1981–2000), darbo ataskaitomis, pirmųjų darbuotojų prisiminimais, publikacijomis.

Paroda iliustruota nuotraukomis iš bibliotekos fotoarchyvo, leidinių ir kitų šaltinių.

Biblioteka. 2018 m.

PRADŽIA (1950–1960 m.)

1950 m. birželio 20 d. Lietuvos TSR įvykdyta administracinė reforma. Iki tol buvusios apskritys ir valsčiai panaikinti, įkurtos 4 sritys (Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Vilniaus) ir joms pavaldūs 87 rajonai. Vilniaus sritis apėmė rytinę Lietuvos dalį, jai priklausė 24 rajonai.

1950 m. rugsėjo mėnesį sričių centruose pradėtos kurti įstaigos, taip pat ir sritinės bibliotekos.

Pokario plakatas. Knyga – geriausias tavo draugas. Autorius nenurodytas. Valstybinė politinės literatūros leidykla. 1954 m. B-5 XVIII-XXI amžiaus įvairių asmenų užrašai, dienoraščiai, katalogai ir kiti dokumentai. Lietuvos nacionalinis dailės muziejus. Nuotrauka iš LIMIS: https://www.limis.lt/greita-paieska/perziura/-/exhibit/preview/20000013526286?s_id=hWgqYmPEdA8L30uj&s_ind=66&valuable_type=ARCHYVAS

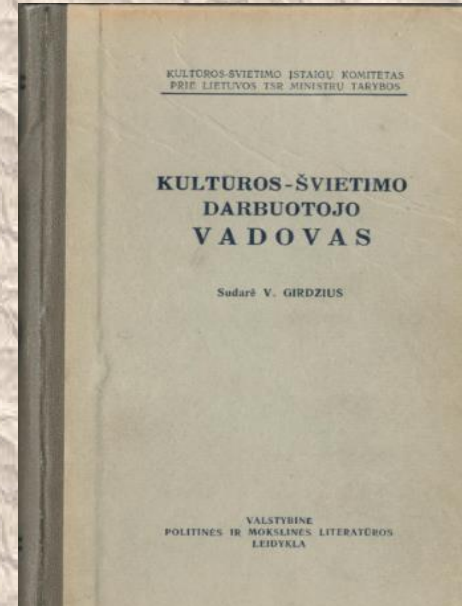

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Netrukus buvo nustatytos sritinių bibliotekų veiklos kryptys, patvirtinti jų nuostatai. Nors sovietmečiu biblioteka turėjo paklusti valdžios ideologijai – propaguoti komunistinę literatūrą, minėti įvairius SSRS ir komunistų partijos jubiliejus, bet nuo pat veiklos pradžios tai buvo įstaiga, puoselėjusi svarbias kultūros vertybes. Ji komplektavo Vilniaus miesto ir srities gyventojams reikalingą literatūrą, aptarnavo skaitytojus, teikė informaciją, rūpinosi savo srities bibliotekų darbo kokybe, teikė joms mokslinę, metodinę ir kvalifikacijos kėlimo pagalbą.

Labai svarbi buvo pati bibliotekos darbo pradžia. Nuostatos, susiklostę santykiai, požiūris į darbą ir bendradarbius nulėmė tolesnę bibliotekos raidą, vidaus mikroklimatą.

1951 m. sausį buvo patvirtinti Sritinių bibliotekų nuostatai (*Kultūros-švietimo darbuotojo vadovas*, Vilnius, 1951, p. 111)

SRITINĖS BIBLIOTEKOS NUOSTATAI

Kultūros-švietimo įstaigų komiteto prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1951 m. sausio 22 d. patvirtinti

1. Sritinė biblioteka yra valstybinė centrinė srities biblioteka, esanti srities kultūros-švietimo įstaigų skyriaus žinioje.

I. SRITINĖS BIBLIOTEKOS UZDAVINIAI

2. Sritinės bibliotekos pagrindiniai uždaviniai yra:

a) rinkti ir saugoti knygas, žurnalus, laikraščius ir kitus spaudinius, panaudojant juos Markso—Engelso—Lenino—Stalino mokslo propagandai, masių komunistiniam auklėjimui, dalyvauti srities ūkio ir kultūros statyboje, padėti gyventojams įsigyti žinių iš visų mokslo, technikos, literatūros ir meno šakų;

b) aptarnauti literatūra ir bibliografinės informacijos medžiaga rajonų partines, tarybines ir ūkines organizacijas;

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Vilniaus sritinė biblioteka buvo įsteigta 1950 m. rugsėjo mėnesį. Biblioteka įsikūrė tuščiose Vilniaus srities kultūros-švietimo įstaigų komiteto prie LTSR ministrų tarybos patalpose Sniadeckijų (vėliau – Rašytojų, dabar K. Sirvydo) gatvėje (čia buvo Knygų rūmai). Pačioje pradžioje biblioteka kūrėsi labai mažose patalpose. Pirmieji darbuotojai prisimena:

„Sritinė biblioteka neturėjo jokios materialinės bazės. 8-9 mėnesius glaudėmės viename maždaug 20 kvadratinų metrų kambaryje prie Vilniaus srities Kultūros švietimo įstaigų skyriaus Sniadeckijų gatvėje, [...] Knygų rūmų patalpose.“ (Mauša (Mykolas) Goldas, 1919–2000).

„Darbo sąlygos bibliotekoje buvo labai sunkios [...]. Žiemą būdavo šalta“. (Elena Miciūtė, 1914–1980).

Įėjimas į pastatą (buvusius Knygų rūmus), kuriame glaudėsi biblioteka. XX a. 6-asis dešimtmetis. Nuotr. iš leid.: *Tarp knygų*. 2004, Nr. 3 (kovas), p. 17–18

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Pirmasis bibliotekos vadovas

Naujai įsteigtai bibliotekai 1950 m. rugsėjo 15 d. paskiriamas vadovas. Iš tiesų tai buvo tik formalumas. Netrukus pradėjo darbą pirmasis tikras Vilniaus sritinės bibliotekos direktorius – Petras Ciunis (1898–1971), diplomuotas mokytojas, karininkas, papulkininkis. Tarpukariu pelnęs ne vieną apdovanojimą, Antrojo pasaulinio karo metais buvo Raudonosios armijos 16-os lietuviškosios divizijos karys. Jis vadovavo bibliotekai 1950–1964 m. Daugelis bibliotekos darbuotojų jį prisimena kaip labai inteligentišką, humanišką žmogų:

„Su kareiviška palaidine ir miline, ir taip eilę metų jau po karo. Iš tos mūsų 16-osios divizijos, kuri tiek daug davė pokario metams kultūros darbuotojų. „Ignis sanat“ – ugnis gydo – sako lotyniškas posakis. Ir tikrai, karo ugnis, mirtini pavojai, turbūt, išgydė ne vieną nuo smulkmeniškumo, savanaudiškumo, karjerizmo. Gyvenimo ir žmonių pažinimas, taikaus darbo džiaugsmas kompensuodavo jiems naujos specialybės žinių trūkumą. Toks buvo ir Petras Ciunis – humaniškas, pasitikintis žmonėmis, intuityviai sugebantis parinkti kadrus ir formuoti kolektyvą“ (Alina Šidiškienė).

„Buvo griežtas, reiklus, drausmingas. Šito išmokė ir mus, pirmuosius darbuotojus. Sis žmogus mylėjo darbą, [...]. Buvo be galo geras žmogus, jautrus darbuotojų asmeninių nesėkmių atvejais. Stengdavosi bendrauti su darbuotojais, pažinti juos. Gal todėl ir kolektyvas buvo labai draugiškas, gerbėme vieni kitus“ (Adelė Čipkienė).

Petras Ciunis. Nuotr. iš kn.: *Lietuvos kariuomenės karininkai, 1918–1953*. Vilnius, 2002. T. 2, p. 266.

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Pirmieji bibliotekos darbuotojai

Isteigus biblioteką, pradėti formuoti jos kadrai. 1950 m. į biblioteką priimta apie 20 darbuotojų. Pirmasis darbuotojas – Mauša Goldas (priimtas 1950 m. rugsėjo 23 d.). Jis prisiminė, kad vieni pirmųjų darbuotojų buvo Adelė Čipkienė (1924–2012), Irena Cemnolonskienė, Alina Sidiškienė, Riva Ickevičiūtė, Eugenija Vinogradova.

Direktorius pavaduotoja buvo paskirta Lija Kisina (Okun), vienintelė tada turėjusi aukštąjį bibliotekinį išsilavinimą. 1951 m. pačioje pradžioje į darbą priimta Janina Varnaitė (Kunskienė) ir Elena Miciūtė.

Anot buvusios darbuotojos Adelės Čipkienės prisiminimų, *„darbo sąlygos prastos, bet kolektyvas jaunas – visiems linksmas, visi nusiteikę dirbti“*.

„Kadrai buvo neapmokyti, bibliotekinio išsimokslinimo ir bibliotekinio darbo stažo mažai kas turėjo. [...] Kadrai buvo paskirstyti į darbo barus visiškai atsitiktinai, mažai teturėjome supratimo apie būsimąjį darbą. Reikėjo dirbti ir mokytis dirbti. Tą ir darėme“. (Mauša [Mykolas] Goldas)

Viena pirmųjų bibliotekos darbuotojų nuotraukų (apie 1953 m.). I eilėje iš kairės: buhalterė M. Miškinytė, direktorius P. Ciunis, vyr. bibliotekininkė N. Selivanova, A. Krajeva, metodistė V. Maksvytytė-Macaitienė, II eilėje: praktikantė L. Čeburytė-Perkumiėnė, J. Varnaitė, M. Dringelytė, direktoriaus pavaduotoja L. Kisina, M. Gensienė, A. Sidiškienė

PRADŽIA (1950–1960 m.)

1950 m. įsteigti pirmieji bibliotekos padaliniai: Bibliografijos ir informacijos, Knygų komplektavimo ir apipavidalinimo skyriai, Metodinis kabinetas, 1951 m. – Abonementas, Skaitytojų aptarnavimo (Skaityklos), Fondų saugojimo skyriai.

1951 m. gegužės mėnesį biblioteka persikėlė į dabartines patalpas Trakų g. 10. Tai buvo puikus pastatas, buvę Zenkovičių-Tiškevičių rūmai. Iš pradžių bibliotekai priklausė tik dalis čia buvusių patalpų.

„Iš pagrindų pakito Vilniaus sritinės bibliotekos būklė 1951 m. vasarą, kai persikėlėme į Trakų gatvę, į 2-osios masinės bibliotekos patalpas. Po remonto biblioteka atvėrė savo duris skaitytojams, pakilo darbuotojų ūpas,“ – prisimena M. Goldas.

Bibliotekos pastatas Trakų g. Apie 1950 m.

PRADŽIA (1950–1960 m.)

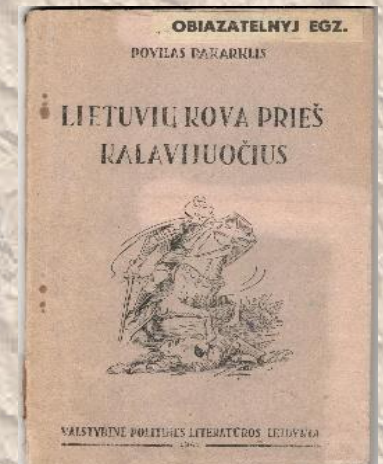
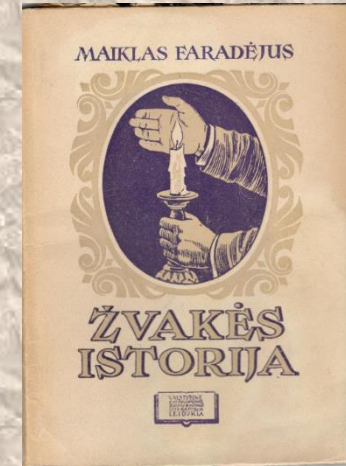
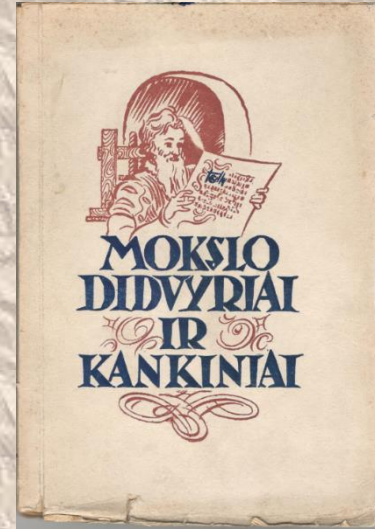
Bibliotekos fondai

1950 m. pabaigoje pradėti komplektuoti bibliotekos fondai. Keletą metų biblioteka gavo lietuviškų knygų nemokamą privalomąjį egzempliorių.

„Biblioteka neturėjo mašinos. Knygas iš knygynų, kolektoariaus, pašto, antikvariato nešiodavome pačios, su pundais grūsdavomės autobusuose“; – prisiminė Elena Miciūtė.

Alina Šidiškienė, 1950 m. spalį pradėjusi dirbti Komplektavimo ir knygų tvarkymo skyriaus vedėja, prisimena: *„Pirmąsias knygas gavome iš RTFSR sritinių bibliotekų. Tai buvo lietuviškos knygos, išleistos karo ir pirmaisiais pokario metais [...]. Nepalyginti skurdesnės už šiandienines savo poligrafiniu apipavidalinimu, išspausdintos ant prasto popieriaus, minkštais viršeliais jos buvo taip reikalingos mūsų besikuriančioms bibliotekoms, knygų pasiilgusiems pokario skaitytojams. K. Berkovos „Mokslo didvyriai ir kankiniai“, S. Suro „Viena minutė“, M. Faradėjaus „Žvakės istorija“, P. Pakarklio „Lietuvių kova prieš kalavijuočius“ – tai knygos, kurios pirmosios pateko į mūsų nepatyrusių inventorintojų ir kataloguotojų rankas ir kurios, turbūt, todėl taip gerai įsiminė visam gyvenimui“.*

Pirmosios gautos knygos, iki šiandienos išlikusios bibliotekoje

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Skaitytojų aptarnavimas

1951 m. gegužės 25 d. bibliotekos Abonementas pradėjo aptarnauti skaitytojus. Tuo metu skaitytojai dar negalėjo prieiti prie knygų lentynų – norimą knygą paduodavo bibliotekininkas.

1951 m. liepos 10 d. duris atvėrė ir pirmoji bibliotekos skaitykla. Bibliotekai pradėjus aptarnauti skaitytojus, vienam skaitytojui teko apytiksliai viena knyga.

1951 m. pradžioje biblioteka turėjo apie 2000 skaitytojų ir 2445 suinventorintas knygas, kuriomis galėjo naudotis skaitytojai.

Abonemente. Kairėje: sėdi L. Čeburytė-Perkumienė, stovi: T. Lobanova, A. Čipkienė. 1954 m. rugpjūtis

Skaitykla pirmąjį darbo dešimtmetį

PRADŽIA (1950–1960 m.)

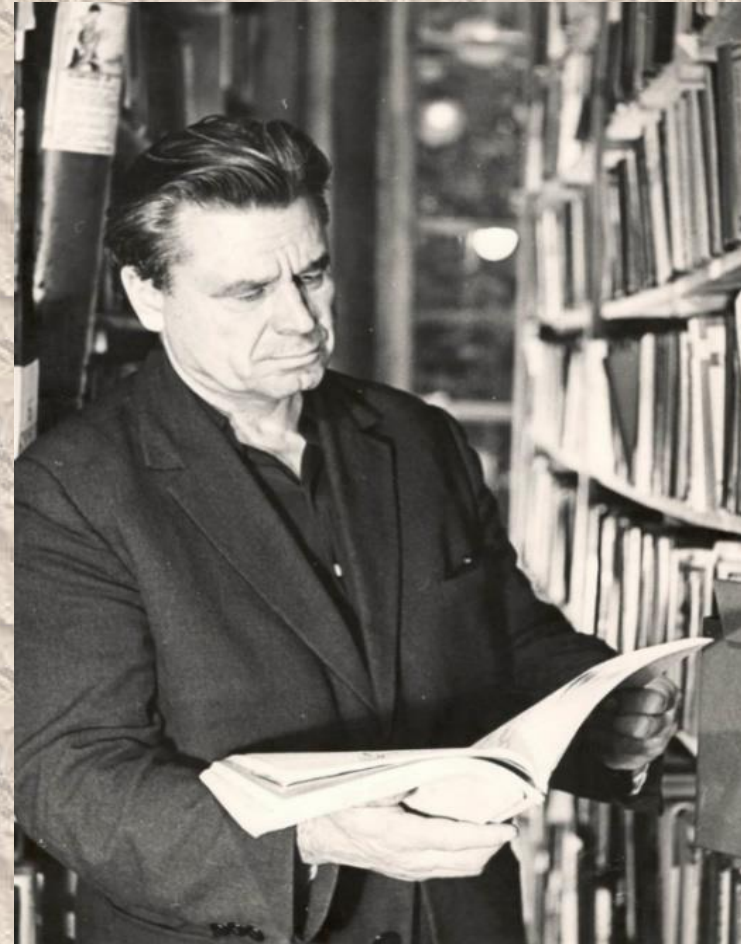
Knygų saugykla

Fondų saugojimo skyrius 1951 m. kūrėsi sunkiai. Trūko patalpų, darbuotojų. O darbų teko dirbti įvairių...

Jokūbas Deviatnikovas (1912–1988), ilgametis šio skyriaus vedėjas, prisiminimuose rašė: „*Atėjau čia 1951 metais. [...] Pradžioje aš buvau vienintelis saugyklos darbuotojas. Patalpų saugykla neturėjo. Buvo paskirtas vienas kambariukas antrame aukšte rotatorinėje. [...] Pats pradėjau kalti lentynas, sustatėm jas rotatorinėje, sudėjom knygas. Darbas buvo nelengvas, atlyginimai nedideli [...]. Maždaug nuo 1952 m. buvo organizuotas tarpbibliotekinis abonementas. Siekdami jį propaguoti padarėme plakatą, parašėme į spaudą, kelis kartus kalbėjome per radiją. TBA tapo labai populiarus [...]*“.

Vienos pirmųjų darbuotojų Fondų saugojimo skyriuje buvo D. Montvilaitė-Dautartienė, seserys Vida ir Janina Varnaitės.

Ilgametis Fondų saugojimo skyriaus vedėjas Jokūbas Deviatnikovas

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Katalogavimas

Pradžioje trūko patirties visuose bibliotekinio darbo baruose. Sunkumų patirta ir organizuojant vadinamąjį bibliografinį-informacinį aparatą – katalogus ir kartotekas. Pirmieji darbuotojai prisimena:

„Geriausiai įsiminė pirmosios knygos, pirmosios lentynos ir pirmoji kataloginė spintelė. 9 dėžutės. Nuo jų ir prasidėjo Viešosios bibliotekos katalogai. Nepatyrusios kataloguotojos ir sistemintojos, kortelių dubliavimas ranka – atrodė, kad ir tas 9 dėžutes užpildysime negreit. Bet laikas bėgo, tirpo knygų ryšuliai ir stirtos, augo ir plėtėsi katalogai. [...] sunkiai pergyvenome klasifikacijos schemų pasikeitimus, ieškojome tobulesnių knygų susstatymo būdų saugyklose“ (Alina Šidiškienė).

„Dirbti buvo sunku: vienintelė priemonė – dešimtainės klasifikacijos Tropovskio schema. [...] Kodėl [ši schema] netiko mūsų fondams, aš jau neprisimenu, bet mums teko [...] sudaryti savo schemą“ (Mina Gensienė, 1904–1989).

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Bibliografinis darbas

Darbo pradžioje trūko ir bibliografinio darbo patirties. Bibliografijos ir informacijos skyriaus vedėjas Mauša Goldas (1919–2000) prisimena apie bibliografinių priemonių rengimo pradžia:

„1951 m. pavasarį parengėme pirmąjį rekomendacinį bibliografinį sąrašą apie pavasario sėją. Tai buvo pirmasis bandymas, šių dienų vertinimu tai buvo labai primityvus bibliografinis darbelis. Bet tada kažkaip labai didžiavomės juo, buvo gerai įvertintas LKP Vilniaus srities komitete.“

Bibliografijos ir informacijos skyriaus vedėjas Mauša Goldas.

Nuotrauka iš leid.: *Tarp knygų*, 2000, Nr. 6 (birželis), p. 48.

Maušos Goldo prisiminimų faksimilė (ištrauka)

*Amosus Auos -
[Labai Pradžia]*

*Tai buvo seniai... Tai buvo vėliau...
Greitai kito metai... Labai srauni gyvenimo
termi. Ir man, kuriam priepači, Vilniaus
Mickovičiaus universiteto bibliotekai, sukur
palaikyti, kas šiais metais ji man suvėsi-
desimt metų.*

*Apie bibliotekos socialinius žinioms pabrėži
cia o ir gyvas dalykas, "ataskaitos", duomenys, kurie
suteikia, o, žemiau nariu kumpai pasakoti apie
pradžias bibliotekos auos.*

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Metodinė veikla

Labai svarbi veikla buvo metodinė pagalba rajonų ir kaimų bibliotekų darbuotojams: mokymai, metodinės medžiagos rengimas, konsultacijos. Į metodinį darbą Vilniaus sritinės bibliotekos darbuotojai įsitraukė nuo pačios darbo pradžios: per tris mėnesius ligi 1950 m. pabaigos komandiruotėse išbūta 139 dienas. Jau 1951 m. sritinė biblioteka surengė 5 seminarus.

Vilniaus zonos bibliotekų darbuotojų ketvirtinis seminaras. 1957 m.

Seminaro dalyviai studijuoja vaidines priemones. 1957 m.

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Metodinė veikla. Iš prisiminimų:

„Komandiruotės būdavo ilgalaikės, kartais užtrukdavo net iki dešimties dienų. Prisimenu, kai išbuvusi 10 dienų bibliotekininkų mokyme Utenos ir Molėtų rajonuose, grįžau į namus, sūnus, tada turėjęs 9 mėnesius, nepažino manęs“ (Adelė Čipkienė).

„Sąlygos pokario metais buvo labai sunkios. Kaimo bibliotekininkai dažnai buvo labai menko išsilavinimo, kartais vos mokėjo pasirašyti. Pasitaikydavo tiesiog kuriozinių atsitikimų. Tik pradėjus dirbti, teko važiuoti į Širvintų rajoną. [...] Atėjus naujai bibliotekininkei, čia neseniai buvo padarytas literatūros perdavimas. Jokios inventorinės knygos neradome. Klausiam – knygas priėmėt? Taip. Kokių būdu? Pasirodo – pasvėrė...“ (Jokūbas Deviatnikovas).

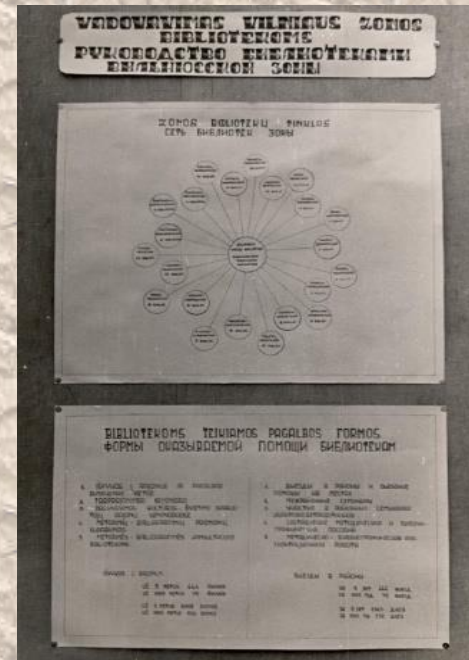
„[...] teko naudotis pakeleivingais sunkvežimiais „balsuojant“ – pavasarį, vasarą, rudenį, žiemą – bet kokių oru...“ (Mina Gensienė).

„Teko pabuvoti beveik visuose Vilniaus srities rajonuose ir daugelyje kaimo bibliotekų. Kaip jos tada atrodė! Patalpų, tinkamų joms, mažai kur atsirasdavo. Užkampiuose, palėpėse. Būdavo, pakeli dangtį lubose ir kopėčiomis užlipi į biblioteką. Iš rajonų į kaimus vaikščiojome pėsčiomis“ (Vida Maksvytytė-Macaitienė).

Alinos Šidiškienės prisiminimų faksimilė (ištrauka)

Vaizdinė priemonė apie bibliotekos metodinę veiklą. 1955 m.

Komandiruotės
Tai buvo metas ir sunkiausias darbo bary. Sunkus jis buvo jau vien todėl, kad reikalavo nemažai finansių įėjų. Ne visur kursai autobusais, tekdavo važiuoti dengtais, o kartais ir atostais sunkvežimiais, kaimus est. pėsčiomis. Daugelyje rajonų nebuvo viešųjų tekdavo maloti pas bibliotekų vedėjas, jis paėstamus, kartais net bibliotekoje ar klube-skaitytloje ant laišrašėis komplektų. Po metas is tokis komandiruodis teko netgi gerokai parduoti funkcijas sukomis ir eemerycis vandeniu. Bibliotekos, kaip faisykle buvo nekirenamos, todėl per diens padirbėjus rankos ir nosis gerokai pametynuodavo.

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Pirmąjį bibliotekos veiklos dešimtmetį vyko įvairių pasikeitimų. Nespėjus įsibėgėti sritinės bibliotekos darbui, iškilo grėsmė jos egzistavimui. 1953 m. gegužės 28 d. priimtas nutarimas panaikinti sritis. Sritinių bibliotekų likimas buvo neaiškus. Adelė Čipkienė apie tą neramų metų prisimena:

„Kolektyvą sujauđino tolimesnis bibliotekos likimas. Respublikoje buvo reorganizuojamos sritys. Pasidarė neaišku, kokios bus ateityje buvusių sritinių bibliotekų funkcijos, tuo pačiu, žinoma, ir mūsų bibliotekos. Buvo manyta, kad ji taps eilinė masinė biblioteka. Tačiau reikalai sprendėsi palankiai. Pasikeitė tik pavadinimas – iš sritinės virto viešąja biblioteka.“

1953 m. biblioteka reorganizuota į Vilniaus viešąją biblioteką. Įstaiga tęsė savo veiklą, buvusios funkcijos liko tos pačios. 1953 m. priimtuose nuostatuose, lyginant su priimtais 1951 m., padaryti neesminiai pakeitimai.

Nepaisant įvairių pasikeitimų, biblioteka dirbo. Knygų propagavimo stendas bibliotekoje. 1953 m.

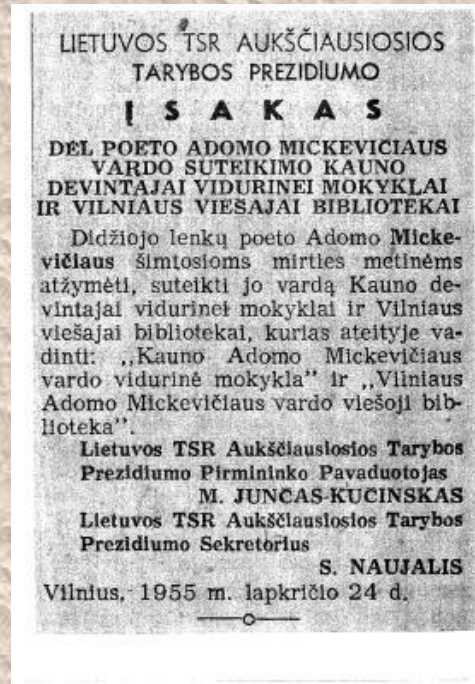

PRADŽIA (1950–1960 m.)

1955 m. lapkritį minint šimtąsias Adomo Mickevičiaus mirties metines, bibliotekai suteiktas šio poeto vardas. Šis įvykis buvo paskata bibliotekai pradėti sieti savo veiklą su A. Mickevičiumi – pradėta komplektuoti poeto kūryba, rinkta įvairi literatūra, susijusi su kūrėju, rengti vakarai, skirti aptarti jo kūrybą bei gyvenimą.

1955 m. LTSR AT įsakas dėl poeto Adomo Mickevičiaus vardo suteikimo Vilniaus viešajai bibliotekai

1955 m. pradėtas komplektuoti Mickevičianų fondas. Nuotr. V. Širvinsko. Iliustr. iš leid.: *Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka*. – Vilnius, 1998.

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Biblioteka ne tik išduodavo knygas skaitytojams, čia būdavo organizuojami ir renginiai – literatūros vakarai, susitikimai su rašytojais, žymiais žmonėmis.

Pirmąjį bibliotekos veiklos dešimtmetį vykdavo skaitytojų konferencijos. Tai buvo tradiciniai, kasmetiniai renginiai – bibliotekos ataskaitos visuomenei.

Skaitytojų konferencijos, vykusios 1956 m., skelbimas

Žurnalo „Družba narodov“ aptarimas su poetu Eduardu Mieželaičiu, pirmas iš kairės M. Goldas. 1959 m.

PRADŽIA (1950–1960 m.)

Per pirmąjį dešimtmetį biblioteka sustiprėjo ir išplėtė savo veiklos apimtį. Išaugo skaitytojų skaičius, o ypač padidėjo bibliotekos knygų fondas – 1960 m. jis siekė 124303 egz. Sudaryti abėcėliniai ir sisteminiai katalogai, bendrosios ir teminės kartotekos, buvo rengiamos bibliografinės apžvalgos, organizuojamos knygų parodos, renginiai, literatūros vakarai, veikė TBA, pagerėjo metodinis darbas.

Bibliotekos darbuotojai ir kursų klausytojai 1958 12 16. Iš kairės: sėdi R. Ickovičiūtė, I. Cemnolonskienė, J. Deviatnikovas, Šablauskienė, L. Kisina, P. Ciunis, T. Lobanova, D. Dautartienė, M. Gensienė, Merfeldienė, stovi kursų klausytojos (I, III-VII, IX-XIII), II – M. Dringelytė, VIII – Z. Petrauskienė, paskutinė – A. Čipkienė, trečioje eilėje kursų klausytoja A. Pociūnaitė (Kačeniauskienė), toliau V. Varnaitė, J. Varnaitė (Kunskienė), A. Kalpokaitė (Mačiulienė), V-VIII – kursų klausytojos, VIII – O. Dapšytė (Kriukelienė), IX –XI – kursų klausytojos, ūkvedys A. Pajuodis, J. Blumberg

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Sovietiniu laikotarpiu iš esmės susiformavo viešosios regioninės bibliotekos nuostatos – tai universali mokslinio pobūdžio institucija, turinti reikšti oficialiosios ideologijos interesus ir vertybes. Bibliotekos paslaugomis galėjo naudotis visi gyventojai, tačiau pagrindinis vartotojas buvo intelektualai, besimokantis jaunimas. Be tiriamojo darbo buvo numatomas ir savitas spaudinių fondo modelis. Bibliotekoje turėjo būti ir specializuoti fondai bei atitinkami padaliniai: skyriai, sektoriai, skaityklos ir pan. Dar viena šio tipo bibliotekos funkcija – masinių bibliotekų veiklos kontrolė ir priežiūra, darbuotojų kvalifikacijos kėlimas.

Vilniaus regionas yra daugiatautis. Tai įpareigojo Adomo Mickevičiaus biblioteką skatinti įvairių tautų kultūrų raišką. Tam buvo atitinkamai komplektuojamas fondas, tai atsispindėjo renginių tematikoje.

Algimantas Švažas. Vilniaus viešoji Adomo Mickevičiaus vardo biblioteka. 1966. P 1, 39 x 67: [Ekslibrisas]. Ilustr. iš leid.: *Lietuvių ekslibrisas*. – Vilnius, 1991. – P. 201.

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Bibliotekos vadovai

Bibliotekos veiklos nuostatomis formuotis įtakos turėjo vadovai. Jie keitėsi. Nuo įkūrimo bibliotekai vadovavusį direktorių Petrą Ciunį 1964 m. vasario mėn. pakeitė Algimantas Lingė, dirbęs iki 1971 m. Tuo metu buvo rūpinamasi patalpų išplėtimu. Bibliotekos fondai augo, jie sunkiai tilpo turimose patalpose. Dalį jų teko perkelti į priešais biblioteką esančią Suzinų, o vėliau – į Panerių koplyčią. Tai buvo nepritaikytos spaudiniams saugoti patalpos. Esmingiau praplėsti bibliotekos patalpas nepavyko. 1965 m. atidarytas Vaikų literatūros skyrius Antakalnyje. Apie darbo metus, praleistus šioje bibliotekoje, A. Lingė prisimena:

„Dar prieš ateidamas į A. Mickevičiaus biblioteką žinojau, kad tai darnus, darbštus, pareigingas kolektyvas, kad jame – savo darbą išmanantys ir jį mylintys specialistai. Vykdėme direktyvinius „organų“ nurodymus ir nuo jų nukrypti buvo rizikinga, o šiaip labai svarbių sprendimų, lėmusių bibliotekos veiklos pokyčius, lyg ir nebūta. Patalpos buvo labai ankštos, o fondai kasmet praturtėdavo tūkstančiais tomų“.

Algimantas Lingė. 1970 m.

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Bibliotekos vadovai

1971 kovo mėn. bibliotekos vadovu paskirtas Vytautas Rimša (1937–2019), ėjęs šias pareigas iki 1973 m. Jis, kaip rašė prisiminimuose, stengėsi kiek įmanoma tobulinti šios ir kitų Vilnijos krašto bibliotekų veiklą, pagerinti materialinę bazę. V. Rimša kreipėsi į valdžios įstaigas dėl patalpų išplėtimo, deja, nepavyko. Jis rašė:

„[...] niekaip negaliu pateisinti tuometinės valdžios abejingumo šiai bibliotekai. Iki šiol negaliu suvokti, kaip buvo galima metų metais vilkinti Ministrų Tarybos nutarimą dėl gyventojų iškeldinimo iš bibliotekos pastato. Deja, tuomet taip buvo“.

Vytautas Rimša. 1971 m. Nuotrauka Jono Dautaro

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Bibliotekos vadovai

Tolesnė bibliotekos raida buvo sėkmingesnė.

1974 m. bibliotekos direktore tapo Liuda Pagirienė (1938–2005), vadovavusi įstaigai dvidešimt metų (iki 1994 m.).

„Biblioteką supratau kaip solidžią ir patrauklią kultūros įstaigą, gražiai įsikomponuojančią į Vilniaus miesto kultūrinį gyvenimą“, – rašė L. Pagirienė.

Buvo išplėsta bibliotekos struktūra, atsirado specializuoti fondai. 1975 m. įsteigtas Jaunimo aptarnavimo skyrius. 1977 m. Vaikų literatūros skyrius įsikūrė greta esančiame pastate Trakų g. 12. 1978 m. įsteigtas Metodikos skyrius, o 1979 m. – dar keli nauji padaliniai (Skaitytojų registracijos ir kontrolės skyrius, Meno ir muzikinės literatūros skyrius, Kraštotyros skyrius, TBA sektorius, Knygų komplektavimo skyrius atskirtas nuo Knygų tvarkymo skyriaus).

L. Pagirienei vadovaujant pagražėjo bibliotekos aplinka, daugiau dėmesio kreipta aplinkos estetiniam vaizdui. Biblioteka pradėta puošti meno kūriniais. Buvo įrengtas centrinis šildymas.

Liuda Pagirienė

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

L. Pagirienės, mynusios visus valdžios slenksčius, dėka pajudėjo patalpų praplėtimo klausimas. Ji, kaip pati yra prisipažinusi, buvo „[...] atkakli ir užsispyrusi, kaip ir visi Avinai“. Buvo parengti trys bibliotekos rekonstrukcijos projektai, bet tik 1985–1986 m. pradėtas gyventojų iškeldinimas. Bibliotekos darbuotojai nuolat dalyvavo fondų perkėlimo talkose. 1988 m. rugpjūtį garsi Lenkijos restauravimo firma BUDIMEX pradėjo bibliotekos patalpų rekonstrukcijos darbus.

Bibliotekos kiemas iki gyventojų iškeldinimo. 1979 m. Nuotrauka Česlovo Montvilos

Talka perkeliant bibliotekos fondus. Iš kairės: A. Paltarokaitė, B. Zubkaitienė, I. Tubaitė. 1980 m. Nuotrauka Nijolės Sisaitės

Direktorė L. Pagirienė (centre) iš BUDIMEX restauratorių perima bibliotekos raktus. 1991 m. Nuotrauka Česlovo Montvilos

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Tuo metu bibliotekoje būrėsi menininkai, veikė klubas „Meno palėpė“. Rengti A. Mickevičiui skirti vakarai, įvairios parodos. Suklestėjo darbuotojų saviveikla, įsisteigė visus taip žavėjęs bibliotekos teatras. Vyravo laisva, humanizmo vertybėmis pagrįsta dvasia.

Bibliotekos teatro programėlė. 1983 m.

Bibliotekos teatro pasirodymas. Iš kairės: R. Janauskaitė, V. Kalneva, R. Paliukaitė. 1982 m. Nuotrauka Audriaus Zavadskio

Spektaklis „Aštuonkojis“. Iš kairės: T. Grinkevičienė, V. Zaikauskas, D. Barkauskienė, S. Mažeikaitė. 1988 m.

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Bibliotekos darbuotojai

XX a. šeštajame dešimtmetyje Lietuvoje pradėta rengti profesionalius bibliotekininkus. Tai labai pagerino Adomo Mickevičiaus bibliotekos darbuotojų kvalifikaciją, į darbą atėjo specialistai. Nemažai bibliotekos darbuotojų mokėsi neakivaizdiniu būdu. Bibliotekoje 1960 m. jau dirbo 21 bibliotekinis ir 7 administracijos ir ūkio darbuotojai; 12 iš jų buvo profesionalūs bibliotekininkai su aukštuoju ir specialiuoju viduriniu bibliotekiniu išsimokslinimu, 2 – su aukštuoju nebibliotekiniu ir 7 baigę bendrąją vidurinę mokyklą. Nuo tų metų iki 1990-ųjų, per 4 dešimtmečius, bibliotekos kolektyvas pagausėjo triskart (pasipildė 44 bibliotekiniais darbuotojais, administracijos ir ūkinio personalo – keturis kartus (pasipildė 22 darbuotojais). Daugiausia bibliotekinių darbuotojų dirbo 1988 m. (75), o mažiausiai – 1990 m. (60). Daugėjo darbuotojų su aukštuoju išsimokslinimu, o mažėjo su bendruoju viduriniu.

Bibliotekos darbuotojai – VU absolventai (bibliotekininkystės specialybė). Iš kairės sėdi: L. Pagirienė, už jos nugaros prie stalo – D. Veniulienė, už jos prie kito stalo – A. Staškienė, O. Juršėnienė (balta palaidinė); už jų prie kito stalo: V. Vildžiūnaitė, D. Barkauskienė, kiek toliau į dešinę – M. Batutytė; sėdi prie stalų iš dešinės: V. Kuklienė, už jos – A. Skuodytė, už jos – A. Mačiulienė, G. Usevičiūtė, tada – M. Sriubšienė, R. Garuolienė; stovi: V. Zaikauskas, D. Stanevičienė, R. Česnickienė. 1979 m. Nuotrauka Česlovo Montvilos

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Bibliotekos knygų fondai

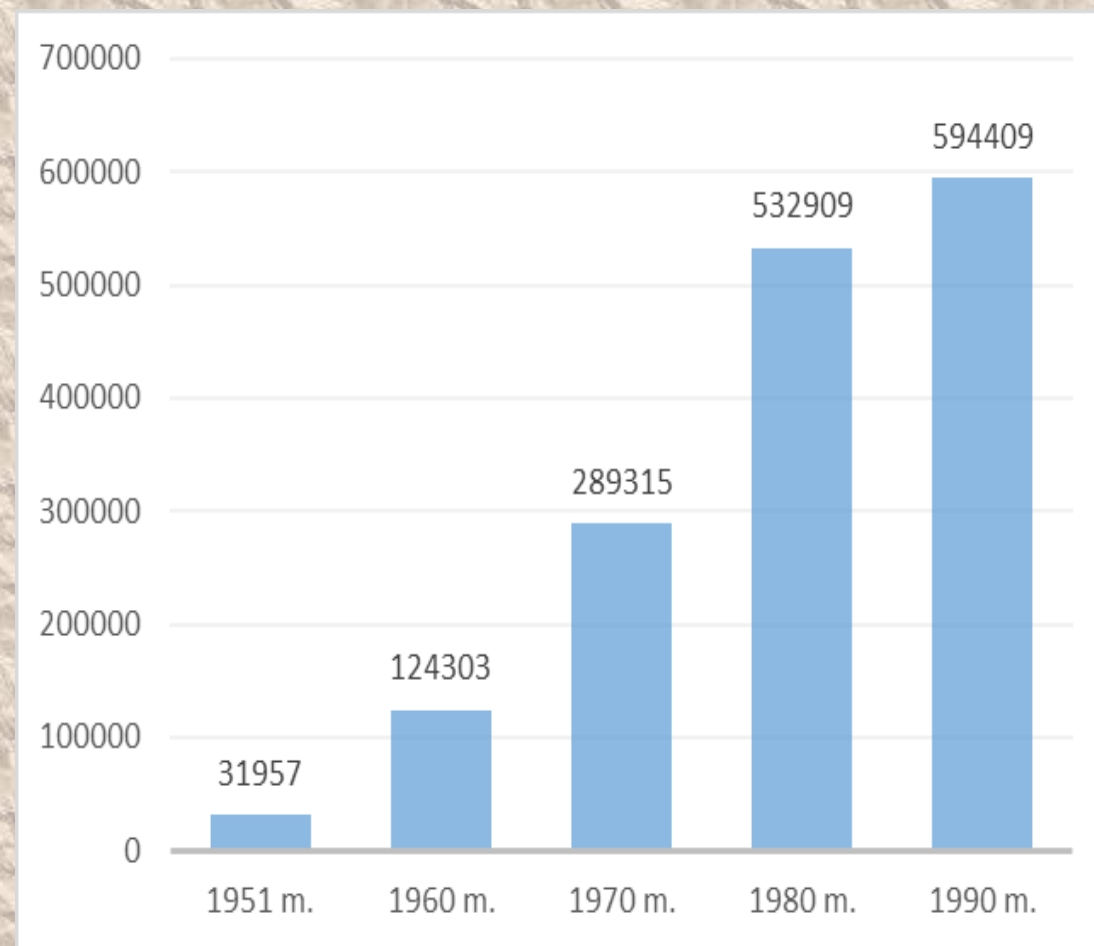
Bibliotekos fondas ypač intensyviai kauptas pirmuosius 25-erius metus. Iš pradžių komplektuota gana stichiškai. „*Po truputį augom, mums davė didesnes patalpas apačioje. Tiek prisipildėm, kad pradėjom štabeliuoti knygas. Dalį periodikos ir visuomeninės-politinės literatūros išvežėm į Panerių koplyčią. Patalpos ten buvo drėgnos, nepritaikytos knygų saugojimui*“, – prisimena Fondų saugojimo skyriaus vedėjas J. Deviatnikovas.

Nuo 1960 m. nustatytos pagrindinės fondo sudarymo kryptys, teikiant prioritetą įvairių mokslo šakų literatūrai. 1975 m., minint 25-ąsias bibliotekos metines, bibliotekos fondai viršijo pusę milijono egzempliorių.

Vėliau, apie 1976–1986 m., susirūpinta fondo atranka. Prisimena L. Pagirienė:

„*Spaudinių fondus tuo laikotarpiu labai kruopščiai atrinkome ir daug nurašėme. Pradėjome griežčiau profiliuoti komplektavimą, galutinai suformulavome fondo komplektavimo kryptis. Skaitytojas gavo daug daugiau galimybių rinktis*“.

Bibliotekos dokumentų fondo kaita 1950–1990 m.

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Bibliotekos knygų fondai

Kadangi Vilniuje plėtėsi specializuotų bibliotekų tinklas, biblioteka pasirinko humanitarinį fondo profilį. Nuo 1976 m. intensyviai kaupia meno literatūra.

1987–1990 m. fondo sudarymo sistema ir nuostatos jau buvo susiformavusios.

Nepriklausomybės atkūrimo priešaušrį biblioteka pasitiko turėdama turtingą ir įvairų spaudinių fondą. 1990 m. biblioteka turėjo 594409 egz. fondą.

Komplektavimo sk. vedėja D. Veniulienė apžiūri naujai gautą brangų leidinį – „Das Fest-Epistolar Friedrichs des Weisen...“. 1984 m.
Nuotrauka Irenos Pečkytės

Unikalus bibliotekos fonduose esantis leidinys „Das Fest-Epistolar Friedrichs des Weisen[...]“ Nuotrauka Donatos Baniūnienės

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Skaitytojų aptarnavimas

Bibliotekos fondui nuolat augant, buvo ieškoma naujų skaitytojų aptarnavimo formų. Abonemente 1961 m. pradėta skaitytojus aptarnauti atviruose fonduose. Tuo metu čia buvo apie 78 tūkstančius knygų – tai buvo didžiausias laisvo naudojimosi fondas Lietuvoje. Prisimena A. Čipkienė: „1961 m. sausio 21 dieną abonementas vėl pradeda funkcionuoti, dabar jau trečiame aukšte. Suorganizuotas atviras priėjimas prie knygų lentynų. Beveik sensacija...“

Aktyvi Abonemento skaitytoja V. Petrauskienė. Apie 1963 m.

XX a. septintojo – aštuntojo dešimtmečio bibliotekos skaitytojo bilietas, suteikiantis teisę naudotis skaitykla

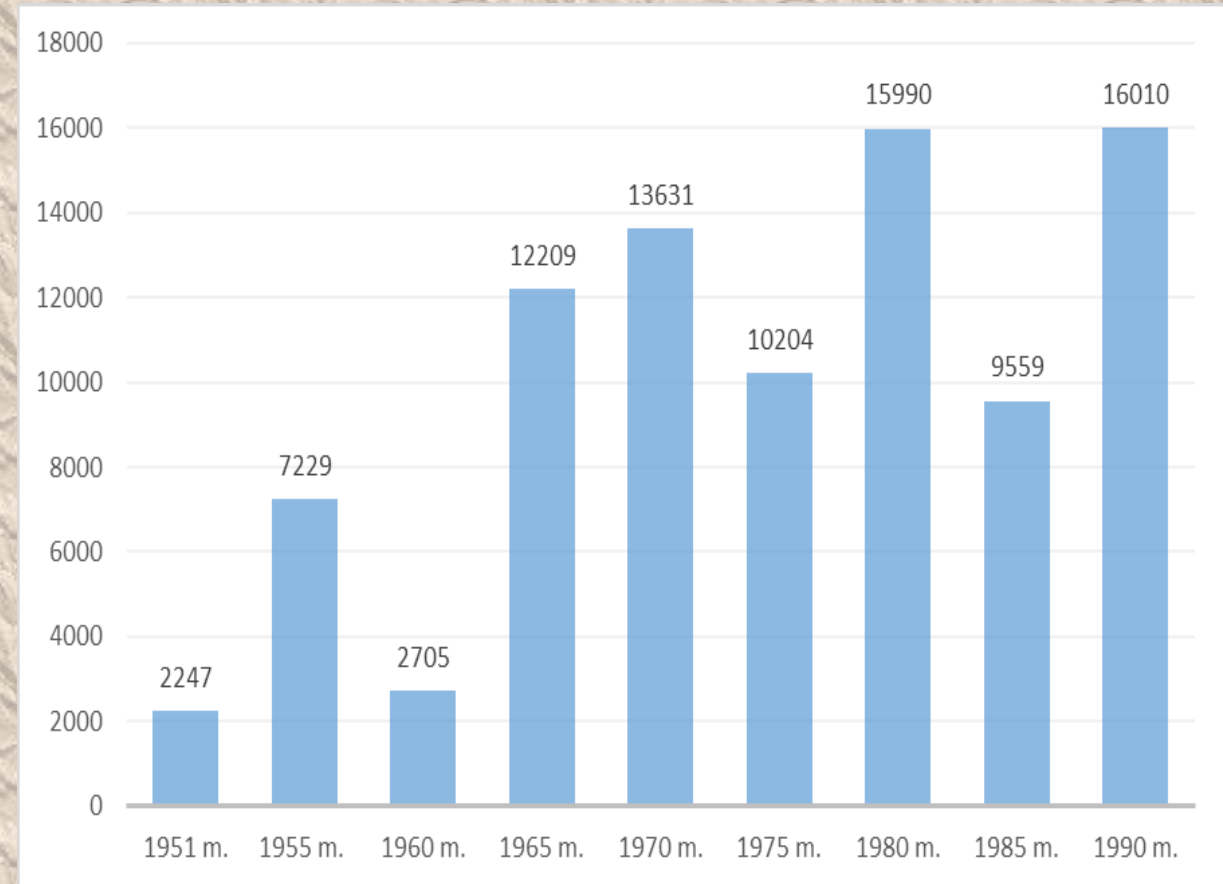
SKAITYKLA VEIKIA: Nuo 11–22 val. Šeštadienį ir Sekmadienį nuo 11–19 val. Poilsio diena – antradienis	8521 Be perdavimo teisės Nr. 1021 VILNIAUS A. MICKEVIČIAUS v. VIEŠOJI BIBLIOTEKA (Vilnius, Trakų g-vė 10, tel. 2-21-21)	IŠTRAUKA IŠ BIBLIOTEKA NAUDOJIMOSI TAIŠYKLIŲ Skaitytojai privalo: 1. Tvarkingai elgtis su knyga. 2. Skaitykloje palaikyti tvarką ir tylą. 3. Gaunant literatūrą skaitykloje pateikti skaitytojo bilietą. Skaitytojams draudžiama 1. Perduoti bilietą kitiems asmenims. 2. Išnešti iš skaityklos knygas. 3. Skaitytojams, nesilaikantiems bibliotekos taisyklių, atimama teisė lankyti skaityklą.
967-67	SKAITYTOJO BILIETAS	

TOLESNĒ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Skaitytoju aptarnavimas

Pirmiesiems 40 bibliotekas veiklas metu buvo būdingas skaitytoju skaičiaus augimas. Per šį laikotarpį skaitytoju skaičius padaugėjo 7,1 karto. Bibliotekas paslaugomis naudojosi visų socialinių grupių atstovai, bet daugiausia – besimokantieji (aukštųjų, specialiųjų ir kitų mokyklų). Ši grupė sudarė 47-68 procentus visų bibliotekas skaitytoju. Biblioteka ne kartą darė savo skaitytoju ir jų skaitymo tyrimus. Beveik kiekvieno tyrimo išvadose buvo numatomi vadovavimo skaitymui būdai ir metodai, nes auklėjamosios nuostatos uždavinių ir funkcijų pavidalu buvo įtvirtintos oficialiuose bibliotekas dokumentuose.

Bibliotekas registruotų skaitytoju kaita 1951–1990 m.

TOLESNĖ BIBLIOTEKOS RAIDA (1961–1990 m.)

Aktualijos

1988 m. įsikūrus Lietuvos persitvarkymo sąjūdžiui, šalį apėmė laisvės nuotaikos. Šie pokyčiai palietė ir Adomo Mickevičiaus biblioteką – ji kurį laiką buvo tapusi „Atgimimo“ laikraščio platinimo centru. Nuo 1989 m. vasario bibliotekoje veikė Politologijos klubas, traukiantis išgirsti laisvą žodį. Patriotines nuotaikas bibliotekos darbuotojai rodė dalyvaudami Baltijos kelyje, lankydami Kaune prie Laisvės paminklo. Sąjūdžio metai turėjo įtakos ir bibliotekos knygų fondui. Biblioteka įsigijo cenzūros įstaigos, vadinamojo „Glavlito“, anksčiau draustų knygų, gavo ir nemažai išėivijos leidinių.

Bibliotekoje buvo saugomas „Atgimimas“. 1988 m. Nuotrauka Česlovo Montvilos

Politologijos klubo renginys, kuriame dalyvavo filosofas A. Juozaitis. 1990.02.06. Nuotrauka Česlovo Montvilos

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas buvo įvairių reformų pradžia. 1995 m. priimtas Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, apibrėžęs apskričių bibliotekos vietą bibliotekų sistemoje. Tai apskrities viešųjų bibliotekų metodikos, bibliografijos ir informacijos centras. 1997 m. patvirtinti apskrities viešosios bibliotekos nuostatai. Juose įtvirtinta pasaulinius standartus atitinkanti viešosios bibliotekos samprata.

A. Mickevičiaus bibliotekos veikloje įvyko pozityvių poslinkių: iš esmės buvo peržiūrėtos fondų komplektavimo kryptys, įdiegtos šiuolaikinės technologijos, sudarytos galimybės skaitytojams naudotis duomenų bazėmis, sukurtas reikalingas kompiuterizuotų darbo vietų skaičius, išplėstas bibliografinio, informacinio ir kraštotyros darbo laukas, iš dalies pakeistas metodinio darbo turinys ir formos. Biblioteka tapo Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos LIBIS dalimi. Biblioteka dalyvauja įvairiose Lietuvos ir tarptautinėse programose, vykdo metodinius, edukacinius projektus. Ji tapo šiuolaikiška biblioteka.

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka. Atvirukas.
Foto Rimo Vilavičiaus. 2005 m.

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Bibliotekos vadovai

Pirmuosius ketverius metus po nepriklausomybės atkūrimo bibliotekai tebevadovavo ilgametė bibliotekos direktorė Liuda Pagirienė.

1995 m. pradžioje paskirta nauja direktorė – Alvyda Skuodytė, puiki bibliotekininkystės specialistė.

Paklausta, kokius uždavinius sau kėlė būdama bibliotekos vadove, atsakė, kad „[...] darbo turinio aspektu – vienas pagrindinių uždavinių buvo stiprinti bibliotekos informacinę veiklą. Bet svarbiausia vis dėlto – lėšos – visoms sritims finansuoti. O jų, kaip visuomet, stigo. [...] Na, ir išsaugoti tai, kas buvo jau padaryta ir iš tiesų vertinga bibliotekos gyvenime: tradicijos, geras ir išradingas kolektyvas ir dar daugelis kitų dalykų“.

L. Pagirienė perduoda pareigas A. Skuodytei. 1994 m. gruodis

Alvyda Skuodytė

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Bibliotekos vadovai

1996 m. pabaigoje bibliotekai vadovauti pradėjo naujas direktorius – Petras Zurlys. Tai bibliotekininkystės mokslus baigęs specialistas, turėjęs ir vadybinio darbo patirties. Į klausimą dėl sau keliamų uždavinių vadovaujant bibliotekai, P. Zurlys yra atsakęs: „*Kuo greičiau baigti bibliotekos atstatymo, restauravimo ir remonto darbus*“. P. Zurlui vadovaujant pavyko suremontuoti, rekonstruoti didžiąją dalį bibliotekos pastatų. Baigęs vadovo kadenciją jis pasakė: „*Iš tikrųjų – nuveikta nemažai, tačiau tik šaunios komandos ir darbštaus kolektyvo dėka. Kai po ilgų remonto metų [...] pagaliau atidarėme biblioteką ir kasdien sulaukiame daugiau kaip po tūkstantį skaitytojų, visi kiti darbai nebeatrodo tokie svarbūs ir reikšmingi*“.

Petras Zurlys

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė apžiūri rekonstruotas bibliotekos patalpas. 2019 01 02. Iš kairės: prezidentė D. Grybauskaitė, bibliotekos direktorius P. Zurlys, Materialinių išteklių centro vadovė J. Žilinskiene

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Bibliotekos vadovai

Nuo 2019 m. sausio bibliotekai pradėjo vadovauti Emilija Banionytė – profesionali bibliotekininkystės specialistė. Žurnalo „Tarp knygų“ paklausta apie sau išsikeltus tikslus, tarp kitų tikslų, ji minėjo: *„Mano tikslas, kad Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka taptų traukos centru ne tik vilniečiams, miesto svečiams, bet ir kolegoms bibliotekininkams. Kad čia dirbantys žmonės būtų profesionalūs, paslaugūs, geros nuotaikos, linkę padėti ir norintys tobulėti. [...] Turiu planų dėl regiono bibliotekų kuravimo, dėl skaitmeninimo ir elektroninių išteklių platesnio naudojimo, dėl tarptautinių ir nacionalinių projektų“.*

Emilija Banionytė

Bibliotekos jubiliejui skirtas renginys. E. Banionytė ir aktorė V. Kochanskytė. 2020 m.

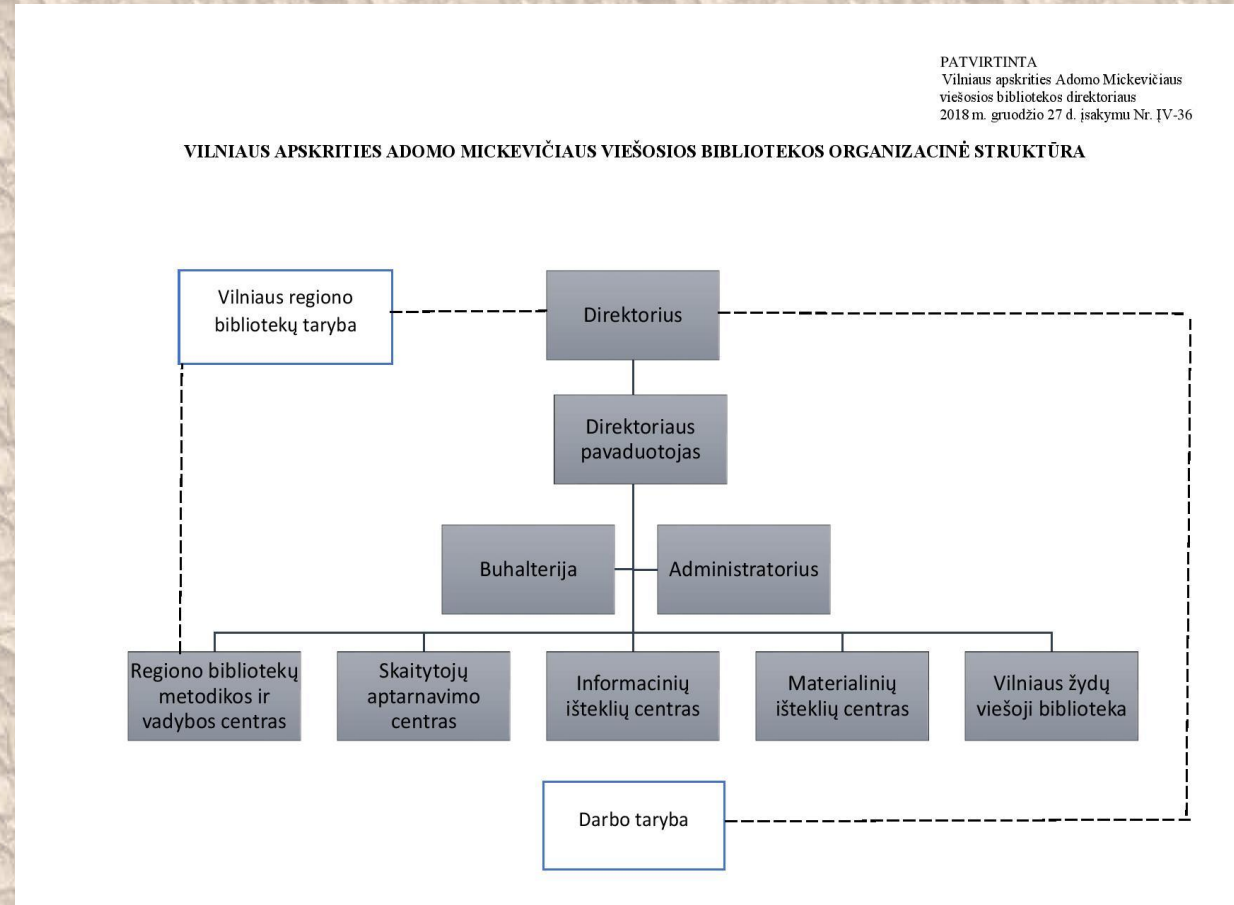
BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Bibliotekos pavaldumo ir struktūros pokyčiai

1995 m. rugsėjo 1 d., įgyvendinant Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, biblioteka pavadinta Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešąja biblioteka. 2004 m. papildžius Bibliotekų įstatymą, 2005 m. rugpjūčio 23 d. išleistas LR Kultūros ministro įsakymas dėl apskričių viešųjų bibliotekų steigėjo funkcijų iš Kultūros ministerijos perdavimo apskričių viršininkams. Taip 2007 m. sausį pasikeitė bibliotekos steigėjas ir juo tapo Vilniaus apskrities viršininkas. Nuo 2010 m. liepos 1 d. biblioteka vėl pavaldi Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai.

Vyko ir bibliotekos struktūros pokyčių. Dar 1992 m. ji buvo pertvarkyta, sumažintas darbuotojų skaičius, panaikinti ir/ar sujungti kai kurie bibliotekos skyriai (Kraštotyros, TBA, Jaunimo). Struktūra kiek pakeista 1994 bei 1995 metais. Įsteigti nauji padaliniai, skaityklos: Austrijų literatūros skaitykla (1994), Informacinė skaitykla (1998). Šveicarų literatūros skaitykla (2000). 2004 m. liepos 1 d. įsteigtas Informacinių technologijų skyrius. Struktūra patobulinta 2007–2009 m. 2012 m. vasario 1 d. duris atvėrė naujas bibliotekos padalinys – Vilniaus žydų viešoji biblioteka. Didžiausias struktūros pokytis įvyko 2012 m. sausį – patvirtinta nauja bibliotekos struktūra: panaikinti skyriai, suformuoti centrai.

Bibliotekos struktūros schema nuo 2012 m.

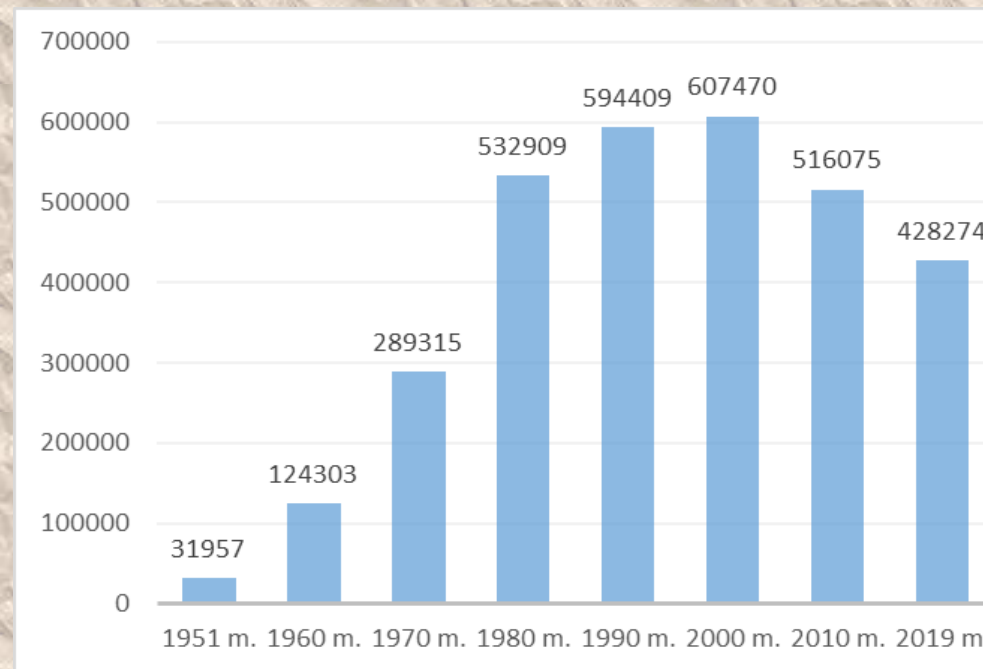
BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Bibliotekos fondai

Bibliotekos informacinių išteklių fondas nuosekliai augo iki 2000 m. Tada biblioteka turėjo 607470 egz. fondą. Tuo metu susirūpinta bibliotekos fondų komplektavimo kryptimis bei apimtimis. Pradėta intensyviai nurašinėti dubletinį, nepaklausų fondą. Nuo 2000 m. fondo sudėtis optimizuojama. 2019 m. pabaigoje bibliotekoje buvo 428274 egz. Pagrindinę dalį dokumentų fondo sudaro spaudiniai (86,77 proc.), bet yra ir kitų rūšių dokumentų – garsinių, kartografinių, elektroninių, vaizdinių ir kt. Dabar grožinė literatūra sudaro apie 40 proc. fondo, kita dalis – įvairių sričių literatūra. Biblioteka turi specializuotų fondų. Tai Mickevičianos, Retų leidinių, Regiono bei Senosios periodikos fondai. Ištekliai lietuvių kalba sudaro 66,4 proc. fondo. Siekiama, kad didžioji dalis informacinių išteklių būtų dislokuojama atvirai prieinamuose fonduose. 2019 m. parengtos ir patvirtintos bibliotekos dokumentų fondo komplektavimo gairės 2019–2023 metams. 2012 m. įsteigto Informacinių išteklių centro darbuotojai komplektuoja bibliotekos dokumentų fondą, apskaito jį, kataloguoja, kuria ir palaiko informacijos paieškų sistemą, tvarko, saugo, nurašo dokumentus.

Bibliotekos dokumentų fondo kaita 1950–2019 m.

Ypatingų bibliotekos knygų parodėlė. 2019 m. Nuotrauka Donatos Baniūnienės

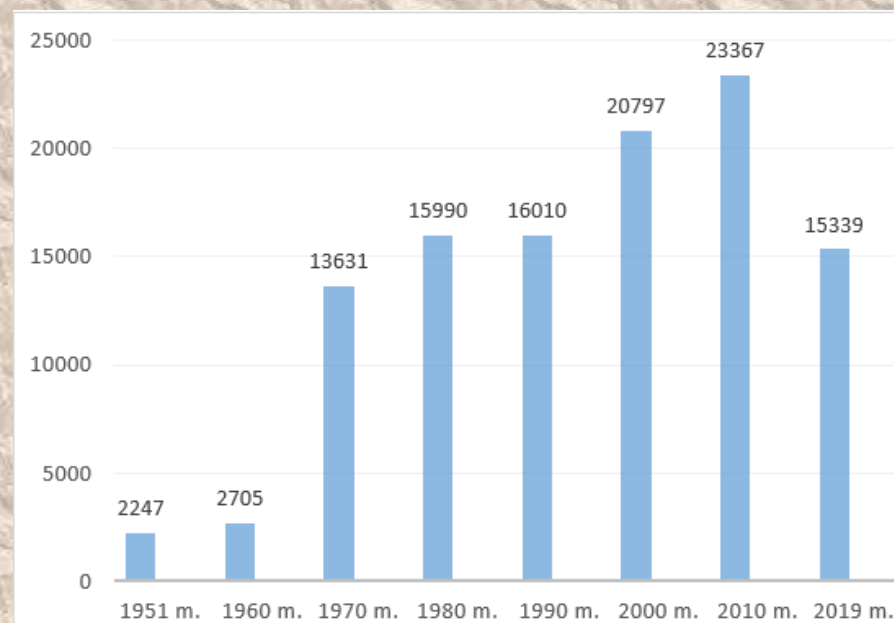

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Skaitytojų aptarnavimas

Bibliotekos veikla visada buvo orientuota tenkinti lankytojų poreikius. Skaitytojų (registruotų vartotojų) skaičius bibliotekoje nuolatosis kito. Tam turėjo įtakos įvairūs faktoriai.

2012 m. pakeitus bibliotekoje struktūrą įsteigtas Skaitytojų aptarnavimo centras. Jis teikia kultūrinės, bibliotekines ir informacines paslaugas. Galima skolintis knygas į namus iš Abonemento, Vaikų bibliotekos, skaityti Periodikos, Austrių-šveicarų literatūros, Šanchajaus, Retų spaudinių ir Mickevičianos skaityklose. Šiandien lankytojai į biblioteką ateina ne tik knygų. Nuo 1993 m., kai biblioteka įsigijo pirmąjį kompiuterį, daug kas pasikeitė. 2019 m. lankytojams bibliotekoje įrengtos 93 kompiuterizuotos darbo vietos, 78 kompiuteriai prijungti prie interneto. Galima naudotis prenumeruojamomis duomenų bazėmis. Bibliotekos vartotojams 2019 m. suteikta galimybė naudotis 22 rūšių nemokamomis ir mokamomis paslaugomis. Bibliotekoje vyksta daugybė įvairios veiklos. Tai ir kultūriniai renginiai, parodos, edukacijos, mokymai ir kt. Skaitytojų aptarnavimo centro bibliografai kaupia kraštotyrinę medžiagą ir skelbia ją duomenų bazėje „Vilnijos vartai“, svetainėje „Bičių korys: Bendruomenių kraštotyra“. Vyksta gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymai, pradėti rengti 2009 m.

Bibliotekos registruotų vartotojų kaita

Paroda, skirta bibliotekos jubiliejui. 2020 m.

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Skaitytojų aptarnavimas. Vilniaus viešoji žydų biblioteka (Gedimino pr. 24)

Ši biblioteka įsteigta 2012 m. ir funkcionuoja kaip Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos struktūrinis padalinys. Pagrindinis jos tikslas – užtikrinti visuomenei atvirą ir patogią prieigą prie žydų autorių kūrybos ir literatūros apie aktualią ir istorinę žydų kultūrą. Biblioteka, vykdydama pagrindines savo funkcijas, taip pat siekia atskleisti žydų vaidmenį Lietuvos kultūroje ir įtaką akademinėi ir socialinei pažangai.

2020 m. pr. bibliotekos fonde yra 9933 dokumentai (8701 pavadinimas). VŽVB fondas pildomas dovanojamais leidiniais. Bibliotekoje vyksta įvairūs kultūriniai renginiai ir susitikimai. Daugiausia tai naujai pasirodžiusių knygų pristatymai ir pokalbiai su jų autoriais. Vyksta edukacijos, paskaitos, koncertai.

Renginys Vilniaus žydų viešojoje bibliotekoje. 2020 m.

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Metodinis darbas

Sovietiniais metais metodinis darbas didžiaja dalimi buvo suprantamas kaip regiono bibliotekų priežiūra ir kontrolė. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir šiame darbo bare įvyko pokyčių. Pereita prie metodinės (profesinės) pagalbos priskirtoje teritorijoje esančioms bibliotekoms. Labai svarbi veikla tapo bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimo renginiai, konsultavimas.

2012 m., įgyvendinus bibliotekos restruktūrizaciją, įsteigtas Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras. Jis teikia profesinę pagalbą Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių bibliotekoms, organizuoja šių bibliotekų darbuotojų mokymus, įgyvendina ir koordinuoja projektus ir tyrimus, kuria bibliotekos viešųjų ryšių ir atstovavimo strategiją. Šio centro veiklos paskirtis – užtikrinti Vilniaus regiono bibliotekų sąveiką ir bibliotekos veiklos Regione efektyvumą skatinant bendradarbiavimą, organizuojant ir teikiant informacinę, organizacinę, metodinę, konsultacinę bei praktinę pagalbą.

Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centro darbuotojai. 2019 m.
Kairėje: N. Palubinskaitė, A. Sadeckienė, D. Baniūnienė; žemiau sėdi: I.
Pranckūnaitė, P. Zurlys, dešinėje: G. Bacevičiūtė

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Patalpos ir ūkis

Biblioteka įsikūrusi Vilniaus senamiesčio rūmuose, tokios įstaigos veiklai nepritaikytose patalpose, todėl išgyveno daug perstatymų, remontų.

1991 m. baigta didelės dalies bibliotekos patalpų (kairiojo korpuso) rekonstrukcija. Žymiai pagerėjo skaitytojų aptarnavimo ir darbo sąlygos. Keli skyriai persikėlė į rekonstruotas patalpas. 1999 m. atidaryta reprezentacinė salė, restauruota Lietuvos ir Austrijos lėšomis. Pabaigus vakarinio korpuso remontą (2002 m.) išsiplėtė skaityklų patalpos, įrengtos pagrindinės knygų fondo saugyklos, Parodų ir Konferencijų salės, o bibliotekos administracija ir Metodikos skyrius persikėlė į naujai rekonstruotas patalpas. 2007 m. rugpjūtį pradėti tolesni pastatų rekonstrukcijos darbai. 2015 m. vasario 9 d. Vaikų biblioteka sugrįžo į atnaujintas patalpas. Labai svarbus įvykis buvo pagrindinės pastato dalies rekonstrukcijos pabaiga: 2019 m. sausio 2 d. išgražėjusi biblioteka pasitiko skaitytojus. Atvertos įspūdingos rūmų erdvės, atidengtas sienų dekoras, sutvarkytos krosnys.

Bibliotekos patalpomis, jų remontais ir bibliotekos ūkiu rūpinasi 2012 m. įsteigtas Materialinių išteklių centras.

Restauruotose bibliotekos patalpose atkurti lipdiniai. 2018 m.

Darbuotojams įrengti nauji kabinetai. 2019 m.

BIBLIOTEKA 1990–2020 m.

Bibliotekos kolektyvas

Petras Ciunis, pirmasis direktorius, padėjo tvirtus kolektyvo pamatus: nuo pat įkūrimo bibliotekoje dirbo draugiški, darbštūs, kūrybingi, geranoriškai pasirengę padėti vienas kitam žmonės. Pasisekė bibliotekai ir su kitais vadovais – jie palaikė humanišką, darnią kolektyvo atmosferą. Čia draugiškai sugyvena įvairių tautybių darbuotojai.

Bibliotekoje nuo 1993 m. veikia Lietuvos bibliotekininkų draugijos skyrius, yra profsajungos organizacija. Susiklostė gražios švenčių tradicijos: Veteranų diena, „Pelėdos“ (geriausio bibliotekininko) konkursas, Pyragų diena. Švenčiamos Užgavėnės, Šv. Valentino diena, Kovo 8-toji, jubiliejai ir kt.

Bibliotekos Veteranų dienos spektaklio artistai su apdovanotais darbuotojais. Iš kairės pirmoje eilėje stovi: G. Usavičiūtė, O. Juršėnienė, sėdi: V. Gudelevičiūtė (arabas), stovi: M. Rudytė, A. Chomlianskaja, J. Trofimovič, sėdi: M. Šriubšienė, stovi: V. Giegytė, D. Mackevičienė, pritūpęs Č. Šileris (arabas), antroje eilėje: D. Kiaupienė, E. Makauskienė (arabas), L. Šukiurova (pilvo šokėja), V. Vaniašinas (arabas), D. Stanevičienė (arabas), J. Bekerienė. 2001 m.

Kolektyvo fotosesija bibliotekos jubiliejaus proga. 2020 m. Nuotrauka Tatjanos Grigorčenkienės

Literatūra ir šaltiniai

Apskričių bibliotekos – naujose rankose: [pokalbis su bibliotekų vadovais, taip pat su Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos buvusiu ir naująja direktoriais Petru Zurliu ir Emilija Banionyte] / parengė Vaiva Markevičiūtė. – Portr. // Tarp knygų. – 2019, Nr. 1 (sausis), p. 6-10.

Bibliotekos istorija (1950–1980) / Vilniaus A. Mickevičiaus viešoji biblioteka. Kraštotyros draugijos pirminė organizacija; teksto aut. Nijolė Sisaitė. – Vilnius, 1982. – 157 p.: iliustr. – Mašinėraštis.

Bibliotekos kronika: 1997–2000 / Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka; teksto aut.: Paliukaitė, Rita, Sisaitė, Nijolė, Slavinskienė, Daiva, Stanevičienė, Dalia. – Vilnius, 2002. – 61 p.: iliustr. – Su 12 priedų. – Mašinėraštis.

Metraštis: 1981-ieji / Vilniaus A. Mickevičiaus viešoji biblioteka. Kraštotyros draugijos pirminė organizacija; teksto aut.: Skuodytė, Elvyda, Sisaitė, Nijolė. – Vilnius, 1982. – 58 p.: iliustr. – Mašinėraštis.

Metraštis: 1982–1983 / Vilniaus A. Mickevičiaus viešoji biblioteka. Kraštotyros draugijos pirminė organizacija; teksto aut.: Sisaitė, Nijolė, Vitkuvienė, Genovaitė, Paliukaitė, Rita, Kalneva, Violeta, Skuodytė, Elvyda. – Vilnius, 1986. – 65 p.: iliustr. – Mašinėraštis.

Metraštis: 1984–1985 / Vilniaus A. Mickevičiaus viešoji biblioteka. Kraštotyros draugijos pirminė organizacija; teksto aut.: Grinkevičienė, Tamara, Kačeniauskienė, Aleksandra, Kazakaitytė, Daiva, Paliukaitė, Rita, Sisaitė, Nijolė, Skuodytė, Elvyda, Švenčionienė, Jadvyga. – Vilnius, 1987. – 73 p.: iliustr. – Mašinėraštis.

Metraštis: 1986-1987-ieji / Vilniaus A. Mickevičiaus viešoji biblioteka. Kraštotyros draugijos pirminė organizacija; teksto aut.: Asauskienė, Aušra, Juršėnienė, Ona, Kazakaitytė, Daiva, Kromkutė, Roma, Sisaitė, Nijolė, Skuodytė, Elvyda, Švenčionienė, Jadvyga, Zaikauskas, Vitalius. – Vilnius, 1988. – 134 p.: iliustr. – Mašinėraštis.

Literatūra ir šaltiniai (tęsinys)

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Metrašči: 1988-1989-iejai / Vilniaus A. Mickevičiaus viešoji biblioteka. Kraštotyros draugijos pirminė organizacija; teksto aut. Nijolė Sisaitė. – Vilnius, 1990. – 84 p.: iliustr. – Su 9 priedais. – Mašinrašči.

Metrašči: 1990-1991 / Vilniaus A. Mickevičiaus viešoji biblioteka; teksto aut.: Kazakevičiūtė Asta, Sisaitė, Nijolė, Skuodytė, Alvyda. – Vilnius, 1992. – 55 p.: iliustr. – Mašinrašči.

Metrašči: 1992-1996 / Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka; teksto aut.: Paliukaitė, Rita, Sisaitė, Nijolė, Stanevičienė, Dalia, Slavinskienė, Daiva. – Vilnius, 1999. – 38 p.: iliustr. – Su priedais. – Mašinrašči.

Pasakoja pirmieji bibliotekos darbuotojai: atsiminimai. – Vilnius, 1981. – 37 p. – Aut.: Čipkienė, Adelė, Deviatnikovas, Jakovas, Gensienė, Mina, Goldas, Mykolas, Maksvytytė-Macaitienė, Vita, Miciūtė, Elena, Šidiškienė, Alina. – Mašinrašči.

Rimša, Vytautas. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos istorija. – Vilnius, 2010. – T. 1: Valstybiniai norminiai dokumentai, Adomo Mickevičiaus bibliotekos leidiniai, straipsniai apie Adomo Mickevičiaus ir Vilnijos krašto bibliotekas, ikonografija: anotuota, teminė, chronologinė literatūros rodyklė (1950-2009 metai). – 851, [1] p., [6] iliustr. lap.: iliustr. – Santr. angl.

Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešajai bibliotekai – 50 / Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka. – Vilnius, 2000. – 105 p.: iliustr. – Aut.: Lingė, Algimantas, Pagirienė, Liuda, Rimša, Vytautas, Skuodytė, Alvyda, Tiukšienė, Zita, Zurlys, Petras. – Bibliogr.: p. 62-102.

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka / Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka ; [dailininkas Vydmantas Krasauskas]; [foto Vytas Širvinskas]. – Vilnius, 1998. – 14 p. įsk. virš.: iliustr., portr.

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka [interaktyvus]. 2016 [žiūrėta 2020-10-08]. Prieiga per internetą: <<https://amb.lt/lt>>.

Parodą parengė vyriausioji
bibliografė Zita Tiukšienė,
redagavo Nijolė Sisaitė

